

Příběh se odehrává na začátku 14. Století, za vlády Jana Lucemburského. V této době byl nejvyšším komořím a také soudcem Petr I z Rožmberka. Vládl temný středověk a pravomoci nejvyššího soudce byly značně neurčité a rozplízlé, ale i tenkrát docházelo ke kriminálním případům. Vydejme se tedy společně s nejvyšším soudcem po stopě záhadné smrti zemského maršálka Viléma zajíce z Valdeka. Byl straník Elišky Přemyslovny zavražděn na rozkaz krále Jana? Mohl být nejvyšší maršálek milencem královny?

Král Jan se po rozchodu se svou manželkou začal více věnovat pitkám a hýření. Řádil tak, že se to dostalo i do kronik. Při lovu v Křivoklátských lesích ho doprovázel mimo jiné i Petr z Rožmberka, který nemohl toto pozvání odmítnout. Přijel do Prahy, aby panovníka informoval o svém šetření ve Vlašském dvoře a ten ho hned vytáhl sebou. Po hodně bujarém lovu, kdy naplnili hradní spíž, následovaly, jak jinak, zvěřinové hody. Král měl celou dobu na klíně svého synka a Petr ho pátravě sledoval. Chlapec nejevil známky toho, že by měl k otci záporný vztah. Asi byl příliš malý, aby pochopil, co se vlastně událo tu noc na Lokti. Možná, že to jeho podvědomí zcela vytěsnilo. Purkrabí hradu, Oldřich Pluh z Rabštejna se, jak se zdá staral o prince dobře. Kromě Petra se honitby a pobytu na hradě účastnili i jiní šlechtici a tak Petr musel vyčkat chvíle, kdy se z pana Oldřichem mohl bavit důvěrněji. Zdálo se, že purkrabí je rozumný muž a nesnaží se chlapce brát jako vězně. Jen tak mezi řečí se Petr otázal, jestli tu byla na návštěvě Přemyslovna, přestože to od ní věděl. Oldřich mu to potvrdil a přímo mu řekl:

„Ona ti to neřekla, pane z Růže?“

„Jak víš, že jsem s ní mluvil?“

Oldřich se tajemně usmál:

„Navštívila tě přece na Zvíkově.“

„Kde ses to dozvěděl?“

Oldřich pokrčil rameny:

„Ani nevím, kde jsem to zaslechl.“

Oldřich se nenápadně, jakoby byl rozhovor ukončen, přesunul k hloučku, který stál kolem krále a Petr měl čas na přemýšlení. Co to mělo znamenat? Jemné upozornění, že královna je patrně špehována? Mávl nad tím rukou, ale ta myšlenka byla vtíravá a neustále se vracela. Jestliže je tomu tak, proč se ho král nezeptal, o čem spolu jednali?

Po večeři předal Jan syna purkrabímu, aby ho dal spát a ihned poručil víno na stůl. Schylovalo se k pitce a Petr se ne náhodou ocitl vedle krále. Několikrát si připili na Petrova syna a poté přišel vyřídít panoš, že zahlédl korouhve se znakem pána z Lipé. Netrvalo to ani tak dlouho a zachmuřený Jindřich z Lipé si přisedl k nim ke stolu. Po několika zdvořilostních větách se Jan zeptal vesele:

„Copak se ti stalo? Mračíš se jako čert, kaziš nám náladu, pane z Lipé.“

Jindřich neodpověděl a jen se chopil poháru a vydatně si přihrnul. Petr to zaznamenal také, ale nechtěl se dotíravě ptát, bude-li chtít, začne o tom sám. Jindřich byl skutečně, jakoby u pohřební hostiny. Jan Lucemburský přenesl řeč na ostatní a povzbuzoval je k pití. Mezitím také sdělil svůj plán na uspořádání velkolepého rytířského klání. Petr už o tom slyšel a nevyjadřoval se k tomu. Připadalo mu to malicherné, trochu dětinské, ale král byl myšlenkou uchvácen. Velký turnaj, na který pozve nejlepší rytíře z celé Evropy a bude se konat v Čechách. Petra na chvíli napadlo, že je to dětský nápad, ale Jan Lucemburský byl už takový a podobné radovánky a kratochvíle ho vždy lákaly. S počtem vypitých pohárů nálada narůstala a vtipy byly obhroublejší, zdálo se, že král je dnes velmi brzy opilý. Petr zrovna uvažoval o tom, že Jan asi pije víc než je zdrávo a už je to znát v jeho brzké opilosti, jenomže král ho měl brzy překvapit. To už tam zůstali jen on, Jindřich a Jan. Petr se rozhodl, že se nenápadně vytratí. Král už je v takové náladě, že si toho zřejmě ani nevšimne, už se přibližoval ke dveřím, když na něj král zavolal vesele:

„Kampak, pane z Růže? Snad nás nechceš zase opustit?“

Opatrně se vracel a s předstíraným úsměvem pronesl:

„Jen jsem si chtěl odskočit, Milosti, předpokládal jsem...“, zarazilo ho to slůvko a trochu ho vyvedlo z konceptu, proto se nečekaně zeptal, za což by si hned po vyslovení dal nejráději pár facek, neboť Janovi nahrál, „proč zase?“

Král se příležitosti ihned chopil:

„Ano zase! U Prahy jsi nás taky opustil, tady Jindřich byl s toho vedle, chudák, nedošlo mu, že ty jen v dobrém, že?“

Zavládlo ticho a Petr silně zrudl. Byl to úder přímo pod pás a dost tvrdý, to nevypadalo, že král se chce usmířit. Petr se dokonce na chvíli ulekl, že bude zatčen, jenže překvapený byl i Jindřich. Dříve, nežli stačil něco říci, Jan se rozesmál:

„To byl jen vtip, Petře.“

„Nevhodný.“

Zabručel Jindřich slušně, i když se mu na jazyk dralo ostřejší slovo, král to přesto zaznamenal a odvětil:

„Ty nevíš vše, tak mlč!“

Tak teď jim bylo oběma jasné, že o vtip nešlo a král se postavil a kývl hlavou:

„Jen se posaď, pane z Růže a vysvětli mi, co ti to chtěla královna, když tě navštívila na Zvíkově!“

Petr to pochopil až teď. Oldřich Pluh z Rabštejna ho varoval. Král se o návštěvě dozvěděl až dnes na Křivoklátě a Oldřich to patrně vyslechl také. To že král je už nesmírně podezřívavý věděl, ale tohle nečekal. Bleskově se ovládl a šel k nim, klidně se posadil naproti a řekl tiše:

„Já myslel, že o té návštěvě víš, Milosti, proto jsem o tom nemluvil.“

„Představ si, že jsem o tom nevěděl. Moje choť a já už delší dobu spolu jaksi nejsme, to je pro tebe taky novinka?“

Petr teď jasně viděl, že vše si Jan dokonale připravil. On vůbec nebyl opilý, jen to hrál. Počkal a víceméně vyšťval všechny ostatní a teď jde tvrdě na věc. Rožmberk se rozhodl, že půjde na zteč a začal neuctivě:

„Co chceš? Zeptej se a já ti to řeknu, ale neobviňuj mne, když nic nevíš.“

Jindřich se postavil a trochu navztekane se otočil ke králi:

„Co to má znamenat?“

Král zjevně slovně napadený ze dvou stran pokrčil rameny a řekl:

„Co by to mělo znamenat. Jen mě zajímá, co dělá moje žena.“

Pak se najednou postavil a rozkřikl se na Jindřicha:

„S kým mluvíš? Jsem tvůj pacholek?“

Otočil se na Petra:

„Ty tady taky nevládneš! Tak mi laskavě vysvětli, co po tobě chtěla a oslovuj mě, jak náleží, ještě jsem král!!!“

Kopnutím nohou převrátil židli za sebou a přešel doprostřed místnosti. Rozkročil se a zařval s rukama složenýma na prsou:

„Tak dozvím se, co ti chtěla?“

Petr bleskově zvážil situaci. Pak-li, že se Jan Lucemburský chystá zaútočit a vrátit mu prohru u Prahy, má v ruce všechny trumfy. Křivoklát je dokonalá past. Petr zde má jen svou družinu, a ta už v této chvíli může být odzbrojena. Na druhé straně Jindřich z Lipé o ničem neví, což by znamenalo, že útok by musel být veden i proti němu. Bylo by možné, že král se rozhodl zaútočit na celou šlechtu a to tím, že nečekaně zlikviduje dva nejsilnější předáky? To nepřicházelo do úvahy, jednou už sice vedl válku proti všem, ale teď to nehrozilo. Proti tomu svědčilo i to, že Jindřich přijel náhle, nikdo ho tu nečekal, ani král. Znamenalo to, že nic není dokonale promyšleno. To Petra uklidnilo. Vše je jen dílo prchlivosti a Petr pochopil, že na vztek není dobré použít klacku, nýbrž diplomacie. Jedno už ale teď věděl velice dobře. Jan je

ztraceně nebezpečný protivník a nikdy už nesmí udělat tu chybu, že ho tak hloupě podcení. Podobně uvažoval i Jindřich z Lipé. Jen se mu tam zapletla věta jeho Rejčky o králi, kterému nevěří ani dobrý den. Jindřich si také uvědomil, že jsou oba v pasti, jenomže si byl jist, že ta past není tak dokonalá. Pan Jindřich měl jako obvykle v rukou eso a to v podobě purkrabího hradu. Oldřich Pluh z Rabštejna byl jeho spojenec a určitě by ho varoval včas, nebo mu alespoň poskytl pomoc.

„Milosti, kdybych věděl, že tě ta zpráva tak rozruší, určitě bych ti o tom řekl. Pokud tě to tak zajímá, tvá choť byla u mne v souvislosti s Václavovým uvězněním.“

Petr teď počkal, až král, který se pod jeho větou trošku uvolnil, přešel k povalené židli a zvedl ji, pak se posadil. Doposud s vážným výrazem kývl hlavou na znamení, že poslouchá a Petr začal rozvíjet svou verzi. Vysvětlit králi, že královna naznačila jeho spojení se smrtí Viléma z Valdeka, to nemohl. A tak začal vysvětlovat přesvědčivým hlasem:

„Někde se dozvěděla o tom, že jsem se přimlouval, abys zmínil jeho žalář a chtěla, abych se o to pokusil znovu. Milosti, pochop, že je to matka a tak má přirozeně starost o svého syna.“

„Václav se tady má dobře, měla možnost to vidět při své návštěvě a jen ona je vina tím, že musí být tady!“

Ozval se král a zamračeně dodal:

„Je to taky můj syn. Budu raději, když je tady v bezpečí, než, aby ho zneužila pro své cíle.“

Král se znovu pátravě podíval na Petra:

„Nic jiného v tom nebylo?“

„Nevím, jak tě přesvědčit o opaku, nechápu, jak se můžeš domnívat, že se jedná o spiknutí.“

Jan chvíli mlčel a teprve potom se trochu nuceným úsměvem snažil srovnat ponurou náladu:

„Nemyslím si, že by ses nechal od ní vodit na řetězu jako Valdek, jen se mi nelíbilo, že jsi mi o tom neřekl, pane z Růže. Bohužel, já ji znám lépe než vy. Panovačná a lstivá je dost nato, aby neustále vymýšlela nějaké úskoky. Teď co přišla o svého věrného psa, si možná hledá jiného, kdo si za ni bude pálit prsty.“

Petr z Rožmberka zpozorněl, neboť poprvé slyšel mluvit krále o Valdekovi. Dokonce se neudržel, aby nepoložil otázku:

„Myslíš si, Milosti, že Vilém z Valdeka byl skutečně tak silně pod vlivem tvé choti?“

Hned si však uvědomil, že se zbytečně vyptává a může tím krále popudit, teď zkrátka nebyla ta vhodná doba. Jan ještě nevychládl a tak rychle dodal:

„Řekl bych, že pán z Valdeka šel za svými vlastními cíli.“

Tady se přidal i Jindřich z Lipé:

„Valdek šel za svým, spíš bych řekl, že on využíval ji. Vzpomeň si, že když se mu to nehodilo, tak se od ní odvrátil, ale já nebudu pomlouvat, o mrtvých jen dobře.“

Král Jan se křivě usmál:

„Oni dva se k sobě hodili, vrána k vráně sedá. Ale ona byla tím, kdo vládl, já znám svou ženu a možná by, jste se divili, jak smýšlí třeba o vás dvou.“

Petr uvažoval o té první větě. Jan ji řekl takovým stylem, jakoby nešlo jen o spojení těch dvou, nýbrž o víc, ale na tohle se zeptat nemohl. Přesto ho to zaujalo a napadlo jej, že kdyby Lucemburk něco takového věděl, nejspíš by tvrdě zasáhl. Jindřich stočil řeč na něco jiného, k Petrově nelibosti, neboť tohle byla příležitost, aby se něco dozvěděl. Další zpráva jej ovšem také zaujala:

„Rozešel jsem se z paní Rejčkou.“

Jindřich se odmlčel a oba na něj s překvapením koukali, než dodal trochu otráveným hlasem:

„K čertu se všemi ženskými, máš pravdu, Milosti, jsou jenom k problémům.“

„Ale co to?“

Zeptal se král trochu zmateně a Petr dodal:

„Nestřílíš si z nás? Byli jste přece tak blízcí.“

Protože Jindřich neodpověděl, jen se mračil, Petr se znovu ozval:

„Není to jen nějaká bouřka, která brzy přejde?“

Konečně se Jindřich znovu ujal slova:

„Pořád básní o tom, že by to bylo hezké, žít spolu a když konečně můžeme, tak najednou nechce.“

Král přikývl s chápavým výrazem:

„Tak už tomu rozumím, ona nechce ustoupit ze svých věnných měst, je to tak?“

Jindřich kývl hlavou a Petr teď nevěděl, o čem je řeč, proto napjatě poslouchal. Jan se zamračil:

„To jsi mi tedy radost neudělal, byl to dobrý tah. Proboha a co jí vadí, vždyť za ně dostane přímo královský úděl. Za čtyři města bezmála celou Moravu! Stačilo to mladším bratrům krále, a jí ne?“

Jindřich pokrčil rameny a Jan praštil pěstí do stolu:

„Já ta města chci! Nechci mít uprostřed království nebezpečnou trhlinu.“

Král se postavil a zakroutil hlavou:

„Nic mi nevychází, vůbec nic a to jsem myslel, že po smrti Valdeka už bude klid.“

Pohlédl na Jindřicha a zeptal se tiše:

„Je to už najisto?“

Petr z Rožmberka byl dobrý pozorovatel a všiml si, že pán z Lipé zaváhal a neodpověděl. Kdo ví, co se mu teď honilo hlavou...

Brdské vrchy byly ponořeny do lehkého oparu. Včera vydatně přšelo, dnes však už od rána pařilo slunce. Dva jezdci se odtrhli od houfu a zamířili opačným směrem. Zatímco družina jela do Prahy, ti dva po chvíli zmizeli v lese a Petr se přiblížil k Zdeňkovi takřka nadosah. Nechtěl hovořit moc nahlas. Zdeněk Liška ze Smržové byl také nesmírně napjat. Nechápal, proč pan Petr poslal družinu do Prahy a vzal sebou jen jeho. Kam vlastně jedou? Připomnělo mu to chvíle, kdy tajně navštěvoval svou první manželku ve Vyšebrodském klášteře a družinu si sebou nebral. Konečně se dočkal odpovědi na nevyřčenou otázku o cíli jejich cesty:

„Jedeme na Valdek. Nechci mít sebou moc lidí, kteří by to věděli.“

Zdeněk se nechtěl vyptávat, podvědomě tušil, že Petr o tom začne sám. Pán z Růže se rozhovořil, tak jak čekal:

„Zdeňku, znám tě už tak dlouho, že ti věřím. Nevím, jestli by má návštěva hradu pana Zajíce nepodráždila krále, proto ti dopředu říkám, abys o ní nemluvil.“

„Král ti není příznivě nakloněn, pane?“

„Je především velmi podezřívavý a po této návštěvě Křivoklátu už si nejsem jist, jestli mne někdo z mých zbrojnošů nezrazuje.“

Zdeněk se na něj podíval s překvapením:

„Proč si to myslíš, pane? Jsem si jist, že se mýlíš.“

„O tom, že královna byla na Zvíkově panovník nevěděl, teprve včera mu to někdo donesl, kdo to asi byl? Někdo z mé družiny!“

„Pane, myslím, že se některý zbrojnoš jen hloupě podřekl.“

„To se ukáže časem, ale napřed chci, aby ses na to zaměřil a jestli někdo donáší, tak mi zjisti kdo.“

Zdeněk přikývl a prohodil:

„To nebude těžké.“

„A teď proč jedeme na hrad pana Zajíce. Prožili jsme toho spolu hodně Zdeňku. Když jsme tenkrát zapletli do případu královraždy, bylo to dost ostré. Také proto tě dnes hodlám zasvětit a vím, že ty mě nezradíš.“

Zdeněk se netvářil zrovna nadšeně. Byl to rozumný muž a věděl, že od věcí vysoké politiky je lepší se držet dál, ale poslouchal s napětím.

„Moc mne totiž zajímá, jestli smrt Viléma Zajíce byla nebo nebyla vražda.“

„Ježíšikriste, to snad raději ani nechci vědět.“

„Jak vidím, tak ti to došlo.“

„Jak by ne, vždyť se o tom potajmu povídá.“

„A co se povídá?“

„Že někomu překážel.“

„Komu?“

Zdeněk se dostal do úzkých a pokrčil rameny:

„Však to víš.“

Jeho neurčitou odpověď Petr pochopil velice správně a ušklíbl se:

„Vidím, že ti ani nemusím vysvětlovat, proč máš držet jazyk za zuby.“

„Pane, dej od toho ruce pryč. Nech si poradit od zkušeného vojáka. Koho to zajímá, jestli Valdeka zabili na něčím rozkaz, nebo ne. Jestli *on* ten rozkaz vydal, je to stejně jedno, protože může zabít kohokoliv z nás, alespoň v tomto království.“

„Jenomže já si myslím, že to neudělal. Chci to vědět.“

„Můžu se zeptat, jestli tvůj zájem nesouvisí s návštěvou královny?“

Petr se na něj podíval s uznáním:

„Je vidět, že ti to myslí.“

„To by tomu odpovídalo.“

„Čemu?“

„Slyšel jsem...“ Zdeněk se zadrhl a pak nejistě prohodil, „copak ti můžu vykládat povídačky z hospod, navíc takové, které by se daly vykládat jako urážka královského majestátu?“

„Jen hezky povídej, nic se neboj, jakoby jsi to vykládal někomu v krčmě.“

„Říká se, že byli milenci, proto se to stalo. Ze žárlivosti.“

„Tak to si myslím, že je nesmysl, i když...“

Petr se odmlčel a v hlavě si probíral rozhovor na Křivoklátě. Jak to řekl král? *Oni dva se k sobě hodili... po smrti Valdeka už bude klid.* Ty věty se mu pořád honily hlavou. Snažil se rozpomenout na tu intonaci, na gesta, jaké král použil, najít mezi slovy vodítko. Mohla mít Eliška Přemyslovna něco z Vilíma z Valdeka? Věděl to král Jan? Petr z Rožmberka možnost, že by královna a maršálek byli milenci přímo vyloučil, protože znal Přemyslovnu příliš dobře. Považovala se vždy za vyvolenou, nadřazenou, něco takového nepadalo vůbec do úvahy. Stačilo jen si vzpomenout, jak řádila, když se dozvěděla o mileneckém vztahu Jindřicha z Lipé a královny vdovy Rejčky. Vyvolala kvůli tomu dokonce válku, ne to mu nesešlo. Na druhé straně si její babička královna Kunhuta vzala šlechtice a Eliška po ní podědila její vášnivou povahu. Jenomže vášeň zaměřila spíše na boj o trůn. Co když ji napadlo využít pro boj o moc také své nesporné ženské přednosti? Vzpomněl si na její návštěvu na Zvíkově a prohodil jen tak pro sebe:

„To se nám to zamotává, jen si myslím, že král by v tomto případě jednal přímo.“

„To jsi řekl ty, pane, já ho nejmenoval.“

Odvětil mu Zdeněk, aby jeho nitro mělo klid. Petr se na něj otočil a řekl:

„Vzal jsem si tě proto, že já budu mluvit s paní z Valdeka, zatímco ty budeš mezi vojáky ve zbrojnici, tak bys mohl nenápadně něco zjistit. Samozřejmě, že nemůžu vyslyšet zbrojnoše, celé pátrání je utajené. Někteří z nich mohli být přímo u toho.“

„Dobře, udělám, co budu moci.“